

Asia: VN/2245/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §n muuttamisesta

Vastaajan rooli ja toimiala. Valitse parhaiten kuvaava

1. Tekijä tai esittävä taiteilija (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

2. Sisältöteollisuus (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

TV- tai radioyhtiö

3. Välittäjät (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

4. Työntekijä- tai työnantajaliitto

-

5. Kulttuuriperintöorganisaatio (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

6. Opetus- ja tutkimusalan organisaatio

-

7. Julkinen sektori

-

8. Kansalainen, kuluttaja tai muu loppukäyttäjä (ml. näitä edustavat yhdistykset ja organisaatiot) tai muu yhteisö

-

Yleistä. Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa

Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa. Jättäkää tällöin vastaamatta tätä seuraaviin kysymyksiin.

-

1. Kysymyksiä esityksestä kokonaisuudessaan

Esityksellä pyritään modernisoimaan tekijänoikeutta ja saattamaan se paremmin vastaamaan digitaalisen ajan vaatimuksia. Onko esitys kokonaisuudessaan oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Lainsäädäntö on jähmettynyt tiettyihin käyttötilanteisiin ja näitä koskeviin sektorikohtaisiin säännöksiin eikä mahdollista joustavaa sopimista uusista toimintamalleista ja käyttötilanteista. HE-luonnos on rakennettu nykyisen broadcast-maailman lähtökohdista, vaikka käyttötottumukset ovat huomattavasti uudistuneet. Pyrkimys teknologianeutraaliuteen alkuperäisen ja edelleen lähettämisen osalta on positiivinen tavoite. Keinot tavoitteen saavuttamiseksi eivät ole riittäviä eivätkä täysin oikeansuuntaisia. Työsuhteessa syntyvien tekijänoikeuksien siirtyminen työnantajalle perustuu vuosikymmenien saatossa eri aloilla syntyneisiin käytäntöihin. Työsuhteessa luotujen teosten käyttöoikeuksien siirtymistä, peruuttamista ja rinnakkaista käyttöä koskevat kysymykset tulisi valmistella ja käsitellä kokonaisuutena. Tällöin on suoritettava vahvaa punnintaa lojaliteetin, kilpailukiellon ja liikesalaisuuksien suojan välillä. Nyt tehdyssä pistemäisessä ratkaisussa ei ole arvioitu työsuhteessa luotuihin teoksiin liittyviä kysymyksiä kokonaisuuksina. Työsuhteissa syntyy enenevässä määrin suojattua materiaalia näin ollen kysymys ei rajoitu yksinomaan perinteisille luoville aloille.]

Esityksessä pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden, sisältöteollisuuden ja muiden kaupallisten toimijoiden sekä yhteiskunnan (ml. kulttuuriperintölaitosten, oppilaitosten ja kansalaisten ja loppukäyttäjien) etujen välillä. Onko esitys kokonaisuudessaan tältä osin oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti:

Puuttuuko esityksestä kokonaan jotain sellaista, mistä olisi tarpeen säätää tässä yhteydessä? Mikä?

Vaikutusten arviointi on osin puutteellista, mikä vaikeuttaa kannanottamista.

Lakiin tulisi ottaa direktiivin tarkoittama kulttuuriperintölaitoksen määritelmä. Direktiivin 13. johdantolauseen mukaan "Kulttuuriperintölaitosten olisi ymmärrettävä kattavan yleisölle avoimet kirjastot ja museot riippumatta siitä, minkä tyyppisiä teoksia tai muuta suojattua aineistoa niillä on pysyvissä kokoelmissaan, sekä arkistot ja elokuva- tai äänitearkistot. Niihin olisi katsottava kuuluvan muiden muassa kansalliskirjastot ja kansallisarkistot sekä, siltä osin kuin kyse on niiden arkistoista ja yleisölle avoimista kirjastoista, oppilaitokset, tutkimusorganisaatiot ja julkisen sektorin yleisradio-organisaatiot."

2. Kysymyksiä tekstin- ja tiedonlouhinnasta (TekL 13 b §, DSM-direktiivin 3 ja 4 artikla)

Tekijänoikeuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b § kappaleen valmistamisesta tiedonlouhintaa varten. Pykälällä pannaan täytäntöön DSM-direktiivin 3 artikla (tiedonlouhinta tieteelliseen tarkoitukseen) ja 4 artikla (tiedonlouhinta yleiseen tarkoitukseen). Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

Direktiivi nimenomaan tunnistaa kulttuuriperintölaitosten roolin 3 artiklan mukaisina tiedonlouhijoina ja louhinnan mahdollistajina ja tämän tulisi näkyä säädettävässä laissa. Myös tiedonlouhintaa koskevaan 13 b §:ään tulisi lisätä maininta kulttuuriperintölaitoksista. Direktiivin tavoitteena on ollut mahdollistaa kappaleen valmistus myös kulttuuriperintölaitoksissa. Tätä tarvitaan näiden omaan kehitystyöhön, kokoelmanhallintaan ja tieteen tutkimuspalvelujen tarjoamiseen. Selkeyden vuoksi ehdotamme, että maininta kulttuuriperintölaitoksista, sekä niitä koskeva määritelmä sisällytetään myös lakitekstiin (resitaali 13 mukaisesti). Näin on tarkoitus menetellä esimerkiksi Ruotsissa.

Tiedonlouhinnan tarkoitukseen liittyen tulisi käyttää laajempaa, direktiivin mukaista sanamuotoa ”tieteellistä tutkimusta varten, mukaan lukien tutkimustulosten todentaminen”. Direktiivin tarkoitus on sallia myös jatkotutkimus aineistolla.

3. Kysymyksiä teosten käytöstä opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktiivin 5 artikla)

a. Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14 §:n 1 ja 4 momentti)

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Näin merkittävä muutos edellyttää kattavaa vaikutustenarviointia. Esitetyn tekijänoikeuden rajoituksen sijasta on säilytettävä nykyinen sopimuslisenssi. Sopimuslisenssi on joustava ja sitä voidaan kehittää käyttotarpeiden mukaan. Sopimuslisenssi on käyttäjälle oikeusvarmempi ja turvallisempi lupa. Käyttö tapahtuu luvan piirissä ja mahdolliset vaateet kohdistetaan järjestöön. Ruotsin mallin mukaisesti sopimuslisenssiä voitaisiin täydentää rajoituksella, jos sopimuslisenssiä ei ole saatavilla.

b. Opetuksessa käytettävät kokoomateokset (TekL 18 §)

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

-

c. Korvausta hallinnoiva yhteishallinnointiorganisaatio (TekL 19 a §)

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

d. Julkinen esittäminen (TekL 21 §)

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

e. Opetuskäyttöä koskevan rajoituksen alueellinen soveltaminen (TekL 64 c §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

4. Kysymyksiä kulttuuriperinnön säilyttämisestä (TekL 16.1 §, 16 d ja 16 e §, DSM-direktiivin 6 artikla)

Tekijänoikeuslain 16 §:n 1 momentissa säädettäisiin yleisölle avoimen yleishyödyllisen kirjaston, arkiston tai museon oikeudesta valmistaa kappaleita omissa kokoelmissaan olevasta teoksesta kulttuuriperinnön säilyttämistä varten. Nykyistä 16 d ja 16 e §:ää muutettaisiin niin, että valtioneuvoston asetuksen sijasta arkistoja, kirjastoja ja museoita koskevien säännösten organisatorisesta soveltamisalasta säädettäisiin jatkossa tyhjentävästi 16 e §:ssä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Lakiehdotuksessa 16–16 j §:n organisatorinen soveltamisala on vaikeaselkoinen ja osittain ristiriitainen DSM-direktiivin kanssa. Lakiehdotuksessa tulisi käyttää direktiivin mukaista määritelmää, joka käsittää myös yleisradio-organisaatiot.

Sääntely on myös ristiriidassa DSM-direktiivin 6 artiklan kanssa siltä osin, että direktiivin mukaan oikeus kappaleen valmistamiseen säilyttämistarkoituksissa tulisi olla kaikilla direktiivissä tarkoitetuilla kulttuuriperintölaitoksilla, mutta tekijänoikeuslain 16 §:ää saavat soveltaa vain ne arkistot, kirjastot ja museot, jotka täyttävät 16 e §:n kriteeristön. Sääntely on lisäksi tarpeettoman monimutkaista, sillä 16 e §:n kriteerit koskevat ainoastaan 16, 16 a ja 16 d §:n soveltamista. Niitä ei siis sovelleta kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia koskevien 16 g – 16 j §:n soveltamisalan määrittelyyn, vaikka näissäkin käytetään ilmausta ”arkisto ja yleisölle avoin kirjasto tai museo”, ja tämä on omiaan tekemään sääntelystä vaikeaselkoista.

Lakiin tulisi ottaa direktiivin tarkoittama kulttuuriperintölaitoksen määritelmä. Direktiivin 13. johdantolauseen mukaan "Kulttuuriperintölaitosten olisi ymmärrettävä kattavan yleisölle avoimet kirjastot ja museot riippumatta siitä, minkä tyyppisiä teoksia tai muuta suojattua aineistoa niillä on pysyvissä kokoelmissaan, sekä arkistot ja elokuva- tai äänitearkistot. Niihin olisi katsottava kuuluvan muiden muassa kansalliskirjastot ja kansallisarkistot sekä, siltä osin kuin kyse on niiden arkistoista ja yleisölle avoimista kirjastoista, oppilaitokset, tutkimusorganisaatiot ja julkisen sektorin yleisradio-organisaatiot."

Kulttuuriperintölaitoksen määritelmä voidaan tuoda 16 §:ään seuraavasti "Kulttuuriperintölaitoksella tarkoitetaan tässä laissa arkistoa, yleisölle avointa kirjastoa tai museota, Kansallista audiovisuaalista instituuttia sekä Yleisradio Oy:tä". Toissijaisesti Yle tulee rinnastaa 16 c §:ssä mainittuun Kansalliseen audiovisuaaliseen instituuttiin.

Ylellä on jo suoraan Yle-lain 7 §:n 2 momentin 2) kohdan nojalla velvollisuus säilyttää kotimaista kulttuuria. Radio- ja tv-ohjelmien lisäksi Ylen arkistokokoelma pitää sisällään esimerkiksi vanhoja elokuvia, musiikkia, nuotteja, äänitehosteita ja valokuvia.

Arkistokokoelmien hallinta on yleisradioyhtiöiden arkistojen ydintehtäviä. Kokoelmissa olevat aineistot ovat ainutlaatuisia eikä niitä ole saatavissa muualla. Ylen on huolehdittava, että aineistot säilyvät sukupolvelta toiselle, mikä edellyttää tarvittaessa uusien kappaleiden valmistamista ja aineistojen siirtämistä uuteen formaattiin. Aineistojen käyttö saattaa edellyttää restaurointia eli teosten kappaleiden teknistä entistämistä ja kunnostamista.

Yle on siis muistiorganisaatio, jolla on vahva tiedon välittämistehtävä ja kulttuuriperinnön säilyttämistehtävä. Verorahoin tuotettuja ja hankittuja sisältöjä on saatettava yleisön saataviin mahdollisimman laajasti.

5.1. Yleisiä kysymyksiä, jotka liittyvät kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöön kulttuuriperintölaitoksissa

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa säädettäisiin 16 g – 16 j §:ssä. Käytön piiriin voisi kuulua ainoastaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin kuuluvia teoksia. Valmistelussa on lähdetty siitä, että direktiivin salliman "kaupallisesta jakelusta poistuneen teoksen (tai teosjoukon)" käytön tavoitteena on varmistaa, että sopimuslisenssin tai tekijänoikeuden rajoituksen nojalla tapahtuvalla käytöllä ei olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia teosten kaupallisiin markkinoihin. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miten direktiivin käsite tulisi ymmärtää?

-

b. Ehdotetun 16 g §:n mukaan kulttuuriperintölaitoksen kokoelmissa olevan teoksen tai teosten joukon saisi sopimuslisenssin nojalla saattaa yleisön saataviin maantieteelliset rajat ylittävästi (64 d §). Yhdyttekö siihen, että on tarkoituksenmukaista, että yhteishallinnointiorganisaatio tekee arvioinnin siitä, voidaanko käyttöluva teokseen myöntää siten, ettei sillä olisi haitallista vaikutusta käyttöluvan kohteena olevan

teosjoukon kaupallisiin markkinoihin? Jos ette, kenen tulisi tehdä tämä arvio ja millä perustein arvio tulee tehdä?

HE-luonnoksen mukaan tekijänoikeudenhaltija voi käyttää kielto-oikeutta ja tämä taho on paras arvioimaan kaupallisia vaikutuksia. Laissa tulisi olla tarkempi kuvaus OKM:n sopimuslisenssijärjestöjen hyväksymisprosessista. Käyttäjiä tulisi kuulla tässä prosessissa ja siinä tulisi olla myös muutoksenhakumahdollisuus.

c. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttämisestä tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tapauksissa säädettäisiin 16 h §:ssä. Pykälässä asetetaan tietyt kriteerit, joiden täytyessä teoksen voidaan katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta, ellei tiedossa ole, että teos on edelleen kaupallisessa jakelussa. Kriteerien tavoitteena on helpottaa sen arvioimista, milloin teoksen voidaan (yleensä) katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta. Onko säännöksistä apua sen arvioimisessa, millä edellytyksin teoksia saa käyttää tekijänoikeuden rajoituksen nojalla?

Kyllä

d. Ehdotetun 16 j §:n mukaan pääasiallinen vastuu tietojen ilmoittamisesta Euroopan immateriaalioikeusvirastoon olisi kulttuuriperintölaitoksilla. Kielto-oikeuden käyttämisestä voisi ilmoittaa myös yhteishallinnointiorganisaatio. Ehdotukseen ei sisälly säännöksiä ns. yhteyspisteestä (Contact Point), joka päättäisi, mitkä organisaatiot voivat käyttää Euroopan immateriaalioikeusviraston kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia koskevaa tietokantaa. Tarvitaanko Suomessa tällaista yhteyspistettä ja jos tarvitaan, minkä tahon tulisi hoitaa tehtävä?

Yhteyspistettä ei tarvita. Siitä syntyisi turhia transaktiokustannuksia ja sen tarkoitus jää epäselväksi.

5.2. Tarkemmat pykäläkohtaiset kannat TekL 16 g - 16 j sekä 64 d §:stä

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla (TekL 16 g §)

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

DSM-direktiivi on merkittävä avaus tekijänoikeudellisesti suojatun kulttuuriperintöaineiston käytettäväksi saattamisessa. Direktiivissä yleisradioyhtiöiden arkistojen todetaan olevan kulttuuriperintölaitoksia, jotka hyötyvät uudesta sääntelystä.

Myös Yle-lain mukaan Ylen tehtävänä on tuottaa, luoda, kehittää ja säilyttää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä.

Lakiin tulisi ottaa direktiivin tarkoittama kulttuuriperintölaitoksen määritelmä.

Kulttuuriperintölaitoksen määritelmä voidaan tuoda 16 §:ään seuraavasti

“Kulttuuriperintölaitoksella tarkoitetaan tässä laissa arkistoa, yleisölle avointa kirjastoa tai museota, Kansallista audiovisuaalista instituuttia sekä Yleisradio Oy:tä”. Toissijaisesti Yle tulee rinnastaa 16 c §:ssä mainittuun Kansalliseen audiovisuaaliseen instituuttiin, kun kyse on 16 g §:n ja 16 h §:n

soveltamisesta. KAVIn tavoin Ylen tulisi kuulua myös 16 §:n ja 16 a §:n piiriin. Ylellä on jo suoraan Yle-lain 7 §:n 2 momentin 2) kohdan nojalla velvollisuus säilyttää kotimaista kulttuuria.

Ylen arkistojen yleisölle saataville saattaminen on yhteiskunnallisesti merkittävää kulttuuritoimintaa ja tärkeä osa Yleisradion julkisen palvelun tehtävää. Ylen kulttuuriperintöhenkinen julkaisu toiminta rinnastuu direktiivin tarkoittamassa mielessä KAVIn suorittamaan yleisön saataville saattamiseen.

Direktiivin 13. johdantolauseen mukaan "Kulttuuriperintölaitosten olisi ymmärrettävä kattavan yleisölle avoimet kirjastot ja museot riippumatta siitä, minkä tyyppisiä teoksia tai muuta suojattua aineistoa niillä on pysyvissä kokoelmissaan, sekä arkistot ja elokuva- tai äänitearkistot. Niihin olisi katsottava kuuluvan muiden muassa kansalliskirjastot ja kansallisarkistot sekä, siltä osin kuin kyse on niiden arkistoista ja yleisölle avoimista kirjastoista, oppilaitokset, tutkimusorganisaatiot ja julkisen sektorin yleisradio-organisaatiot."

b. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa (TekL 16 h)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kannatamme muutettuna. Lakiin tulee tuoda direktiivin mukainen kulttuuriperintölaitoksen määritelmä, joka kattaa myös yleisradio-organisaatiot. Tätä on perusteltu vastauksissa 4 ja 5.2 a). Toissijaisesti Yle tulee rinnastaa Kansalliseen audiovisuaaliseen instituuttiin (KAVI).

c. Kielto-oikeuden käyttäminen (TekL 16 i §)

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kielto-oikeuden käyttämisen yhteydessä 16 g §:ssä ja 16 h §:ssä tulisi puhua oikeudenhaltijasta tekijän sijasta. Tekijänoikeudet ovat voineet siirtyä oikeudenhaltijalle ja oikeudenhaltija-asema voi liittyä myös lähioikeuksiin.

d. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti (TekL 16 j §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

6. Kysymyksiä sopimuslisenssijärjestelmästä (TekL 26 §, DSM-direktiivin 12 artikla)

a. DSM-direktiivin 12 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää vaikutukseltaan laajennetusta kollektiivisesta lisensioinnista. Suomessa hyödynnettäisiin tämä kansallinen liikkumavara säilyttämällä tekijänoikeuslain 26 §:ssä säädetty sopimuslissensijärjestelmä. Pykälää ehdotetaan kuitenkin direktiivin perusteella tarkennettavaksi. Samassa yhteydessä tehtäisiin eräitä teknisiä ja rakenteellisia muutoksia pykälään. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ehdotus on oikeansuuntainen, mutta riittämätön.

Suomessakin on harkittu yleisen sopimuslissensijärjestelmän kehittämistä. Nyt luonnosvaiheessa olevassa ehdotuksessa kansalliseksi aineettomien oikeuksien strategiaksi lähdetään siitä, että Suomessa on toimiva ja kilpailukykyinen IPR-järjestelmä. Toimiva IPR-strategia lähtee siitä, että lainsäädäntö on joustavaa ja tukee uusia toimintamalleja. Yleinen sopimuslissensijärjestelmä olisi oivallinen mekanismi mahdollistaa uusia toimintamalleja ja palvelumekanismeja.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että direktiivi ei kategorisesti sulje pois mahdollisuutta käyttää yleistä sopimuslissensijärjestelmää. HE-luonnoksen mukaan ainakin Tanskan mallin mukainen järjestelmä voisi olla direktiivin mukainen ja mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa Suomessakin toteuttamiskelpoinen ratkaisu.

Toivomme Ylessä, että Suomeen saataisiin yleinen sopimuslissensisäännös. Uusista palveluista sopimiseksi ei tarvitsisi säätää kyseiseen käyttötilanteeseen rajattua erityistä sopimuslissensisäännöstä. Oikeuksista olisi tällöin mahdollista sopia nopeasti, kun sopimiseen tarvittavat rakenteet olisivat laissa valmiina. Oikeudenhaltijat saisivat korvaukseen, joka jäisi puuttumaan, jos palvelu käynnistyisi myöhemmin tai jäisi kokonaan uupumaan. Yleisellä sopimuslissensillä olisi koko luovan alan liiketoimintaa tukeva funktio. Sen avulla saataisiin lisää palveluja, rahavirtoja ja työpaikkoja.

b. DSM-direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a-alakohdassa edellytetään yhteishallinnointiorganisaation olevan valtuutustensa perusteella riittävän edustava lisenssin kohteena olevien teosten oikeudenhaltijoiden ja oikeuksien suhteen. Miten riittävä edustavuus varmistetaan, ja miten sitä tulisi arvioida sopimuslissenssiorganisaation hyväksymisen yhteydessä?

Prosessin on oltava mahdollisimman avoin ja läpinäkyvä. Osapuolia on kuultava. Lisäksi avoin markkinatoimijoiden kuuleminen on tarpeen. Kuuleminen ja prosessien avoimuus ja läpinäkyvyys toisivat sopimuslissenssiorganisaatiolle enemmän luotettavuutta ja paremmat toimintaedellytykset.

c. Olennaisimmat muutokset 26 §:ssä koskisivat direktiivin 12 artiklan mukaista velvoitetta tiedottaa tekijöille sopimuslissensseistä, tekijän oikeudesta hakea korvausta sekä kielto-oikeuden käyttämisestä. Ehdotus perustuu siihen, että yhteishallinnointiorganisaatiot itse esittävät suunnitelman siitä, miten tekijöille (ja erityisesti ns. ”ulkopuolisille tekijöille”) tiedotetaan direktiivin edellyttämistä asioita. Näin

tarvittavat toimenpiteet pysyisivät oikeasuhtaisina tekijöiden etua ajatellen. Onko tämä lähtökohta perusteltu, vai tulisiko tiedottamisesta säätää tarkemmin laissa ns. ”ulkopuolisten tekijöiden” oikeuksien turvaamiseksi? Jos pitäisi säätää tarkemmin, mitä velvoitteita tulisi asettaa?

-

7.1. Alkuperäinen lähetystoiminta

Pykäliin ehdotetaan muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää nykyisiä, varsin vaikeaselkoisina pidettyjä säännöksiä. Lisäksi ehdotuksella pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiiviä siten, että 25 f §:ssä alkuperäiseen lähetystoimintaan rinnastettaisiin lähettäjäyrytysten verkko-oheispalvelut (esim. YLE Arena) ja 64 b §:ään tehtävällä muutoksella varmistettaisiin, että alkuperäiseen lähetystoimintaan hankitut oikeudet kattavat myös radiolähetysten sekä television uutis- ja ajankohtaisohjelmien lähettämisen EU:n alueella, ellei toisin ole sovittu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan säännökset, jotka koskevat oikeuksien hankkimista silloin, kun lähettäjäyryitys ei oman toimintansa puitteissa itse lainkaan lähetä lähetystä, vaan sen tekee jakelijayryitys, ehdotetaan sisällytettäväksi alkuperäistä lähetystoimintaa koskevaan 25 f §:ään. Direktiivi mahdollistaa sen, että tällaisissa tapauksissa voidaan nojautua samankaltaiseen lisensointimalliin kuin edelleenlähetyksen yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu, että Suomessa ei esiinny direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tilanteita, eikä siten ole pidetty tarpeellisena käyttää hyväksi direktiivin tarjoamaa mahdollisuutta, että tarvittavia oikeuksia voitaisiin hankkia pakollista kollektiivista hallinnointia koskevan sääntelyn perusteella yhteishallinnointiorganisaatiolta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Pyrkimys teknologianeutraaliuteen ja tavoite selkiyttää nykyisiä vaikeaselkoisia säännöksiä on kannatettava.

Tv- ja radio-ohjelmien tarjonta ja jakelu yleisölle on muuttunut ratkaisevalla tavalla yksisuuntaisissa broadcasting-verkoissa tarjolla olevista lineaarisista eli ohjelmakartallisista tv- ja radiokanavista. Yleisradion Areena-sisältää samat ohjelmakartalliset tv- ja radiokanavat kuin mitä Yle tarjoaa maanpäällisessä tv-verkossa (ns. antenni-tv-verkko), kaapeli-tv-verkoissa ja satelliittipalveluissa. Tv- ja radio-kanavien lisäksi samat teokset ovat tarjolla Arenassa VOD- ja AOD-muodossa. Tätä kutsutaan catchup-VOD & catchup-AOD tarjontatavaksi. Tältä osin lakiluonnoksen oheispalvelukäsite vastaa nykyistä käytäntöä.

Direktiivin ja lakiluonnoksen ulkopuolelle näyttäisi osittain jäävän internetissä tapahtuva niiden teosten julkaiseminen, joita ei ole lähetetty tv- ja radiokanavilla. Yle Arenassa on tarjolla teoksia, joita ei lainkaan lähetetä tv- ja radio-kanavilla esimerkiksi siksi, että teosten muoto ja kerrontatapa eivät sovi kanavajulkaisemiseen. Tätä ryhmää Yle kutsuu VOD-only ja AOD-only- julkaisemiseksi.

Lisäksi Arenassa julkaistaan päivittäin suorina videolähetyksiä, joita ei tarjota lineaarikanavilla. Syynä tällaisiin Areena-live-only -videolähetyksiin on muun muassa se, että tv- ja radiokanavien etukäteen

suunniteltuun ohjelmakarttaan eivät mahdu odottamattomat tapahtumat, kuten onnettomuustilanteet tai merkittävät ajankohtaiset tiedotustilaisuudet. Areena-live-only-videolähetykset ovat Ylen omia alkuperäisiä tv-lähetyksiä, joita ei lähetetä lainkaan broadcasting-verkoissa, kuten maanpäällisessä tv-verkossa.

Teosten kokonaistarjonta Yle Areenassa koostuu broadcasting-verkoissa lähetettävistä tv- ja radiokanavista, suorista tv-lähetyksistä joita ei lähetä broadcasting-verkoissa, VOD-only ja AOD-only-tarjonnasta sekä catchup-VOD & catchup-AOD ohjelmista, jotka on lähetetty tv- ja radiokanavilla hiljattain tai jopa vuosikymmeniä aikaisemmin. Näiden teos-muotoisten sisältöosien lisäksi Areena-palvelukokonaisuus sisältää muita yleisölle tärkeitä elementtejä, kuten Ylen harjoittaman chat-muotoisen vuorovaikutuksen yleisön kanssa, käyttäjän omat suosikki- ja katselu kesken -toiminteet, Ylen tarjoaman suosittelemat linkitykset muihin sisältöihin sekä käyttöliittymän valinta- ja navigointilogiikat. Areenan palveluja ovat myös näkö- ja kuulovammaisille suunnatut saavutettavuuspalvelut, jotka ovat tarjolla myös tv-kanavilla. Tällaisia ovat ohjelma- ja äänitekstitykset, kuvailutulkkaukset. Lakiesitysluonnoksessa näyttäisi jäävän epäselväksi, kattaako lakiesityksen mahdollisuus Yle Areenan yleisön saataville saattamiseen sopimuslisenssivaikutuksin kaiken Areenassa julkaistun sisällön vai ainoastaan sisällöt, jotka ovat toissijaisia suhteessa lineaarisiin lähetyksiin.

Tavoite selkiyttää nykyisiä vaikeaselkoisia säännöksiä on kannatettava. Yle kannattaa 25 f §:ssä ehdotettua teknologianeutraaliutta alkuperäisissä lähetyksissä.

Maanpäällisen tv-verkon eli antenni-tv-verkon lähetykset päättyvät noin vuoteen 2035 mennessä. Syynä lähetyksen päättymiseen on antenni-tv-verkon käyttämien UHF-taajuuksien siirtäminen kansainvälisessä taajuusallokaatiossa 5G-verkkojen käyttöön. Suomen hallitus voi omilla taajuustoimilupapäätöksillään vaikuttaa antenni-tv-verkon sulkemisen ajankohtaan. Antenni-tv-verkon taajuuksien siirto 5G-verkoille on kuitenkin lopulta tehtävä kaikissa Euroopan valtioissa, koska muutoin antenni-tv-verkkojen lähetykset häiritsevät naapurimaiden 5G-verkkoja. HE-luonnoksen mukaisen 25 f §:n 4 momentin sanamuodosta "... sovelletaan myös muussa kuin maanpäällisessä verkossa tapahtuvaan lähetykseen, jos lähetyksen tapahtuu samanaikaisesti kuin saman lähettäjärityksen lähetyksen maanpäällisessä verkossa, ..." seuraisi, että antenni-tv-verkon sulkemisen jälkeen ei enää lainkaan olisi olemassa alkuperäisiä tv-lähetyksiä. Vastaava tilanne valitsee jo nykyään Yle Areenan suorissa tv-lähetyksissä, joita ei lainkaan lähetä broadcasting-verkoissa vaan ainoastaan Yle Areenassa avoimessa internetin kautta. Tämän takia 25 f §:n 4 momentti tulee muuttua täysin teknologianeutraaliksi siten että lähettäjärityksen alkuperäiset lähetykset voivat tapahtua millä tahansa teknologialla. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavalla sanamuodolla: "Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan lähettäjärityksen kaikkiin samanaikaisiin lähetyksiin eri verkoissa sekä teoksen saattamiseen yleisön saataviin lähettäjärityksen oheispalvelussa."

7.2. Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen

Tekijänoikeuslain 25 h §:ssä säädetään radio- ja televisiolähetysten samanaikaisesta ja muuttamattomasta edelleenlähettämisestä. Säännöksillä virtaviivaistetaan lisensiointimarkkinoiden toimintaa tilanteessa, jossa oikeuksien hankkiminen voisi muuten olla haastavaa. Ehdotetuilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiivin säännökset ja selkeytettäisiin edelleenlähettämistä koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan, että myös lähettäjäyritysten verkko-oheispalveluiden edelleen lähettäminen olisi mahdollista hankkimalla tarvittavat oikeudet yhteishallinnointiorganisaatiolta sekä edellyttäen, että myös lähettäjäyrityksen suostumus on saatu. Taustalla on se, että verkko-oheispalveluihin usein estetään pääsy asettamalla teknisiä esteitä, ns. maarajoituksia. Esimerkiksi Ruotsin SVT:n kanavien edelleenlähettämiseen on mahdollista hankkia oikeuksia keskitetysti, mutta tämä ei ole koskenut SVT:n verkko-oheispalveluita. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Lähettäjäyritysten verkko-oheispalveluiden edelleen lähettäminen ehdotetulla tavalla ei ole mahdollista. Yle Areenaa ei voi edelleen lähettää irrallaan Yle Areenan käyttöliittymästä. Lähetysten pitäisi olla samanaikaista, muuttamatonta ja lyhentämätöntä. Yle Areena sisältää ohjelmia (Areena-onlyVOD & AOD, Areena-only-livelähetykset), jotka jäävät verkkolähetysdirektiivin johdantolause 8 ja 2 artiklan 1 kohdan mukaan ilmeisesti oheispalvelun käsitteen ulkopuolelle.

Verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti oheispalvelulla tarkoitetaan ”verkkopalvelua, joka koostuu televisio- tai radio-ohjelmien tarjoamisesta yleisölle lähetystoimintaa harjoittavan organisaation toimesta tai sen valvonnassa ja vastuulla samanaikaisesti tai määrätyn ajan sen jälkeen, kun lähetystoimintaa harjoittava organisaatio on lähettänyt ne, sekä kaikesta materiaalista, joka toimii tällaisen lähetysten oheismateriaalina”. Direktiivin 8 johdantokappaleen mukaan säännöksen soveltamisalaan olisi kuuluttava verkossa tarjottavat oheispalvelut, joita tarjoaa lähetystoimintaa harjoittava organisaatio ja joilla on selkeä ja toissijainen suhde lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden lähetyskiin. Näihin palveluihin kuuluvat palvelut, joilla annetaan pääsy televisio- ja radio-ohjelmiin yksinomaan lineaarisella tavalla samanaikaisesti lähetysten kanssa, ja palvelut, joilla annetaan pääsy televisio- ja radio-ohjelmiin määrätyn ajaksi siitä, kun lähetystoimintaa harjoittava organisaatio on ne lähettänyt (ns. catch up -palvelut). Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluviin verkossa tarjottaviin oheispalveluihin kuuluvat lisäksi palvelut, joilla annetaan pääsy aineistoon, jolla lähetystoimintaa harjoittavan organisaation televisio- ja radio-ohjelmälähetyskiä monipuolistetaan tai käsitellään muulla tavalla. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi ohjelman sisällön esikatselua, syvällisempää käsittelyä, täydentämistä tai kommentoimista. Sen sijaan pääsyn antaminen televisio- tai radio-ohjelmiin sisällytettyihin yksittäisiin teoksiin tai teoksiin, jotka eivät liity mihinkään lähetystoimintaa harjoittavan organisaation lähettämään ohjelmaan, kuten palveluihin, jotka antavat pääsyn yksittäisiin musiikkiteoksiin, audiovisuaalisiin teoksiin, musiikkialbumeihin tai -videoihin esimerkiksi tilausvideopalvelujen välityksellä, ei olisi kuuluttava direktiivin soveltamisalaan kuuluviin palveluihin.

Ehdotettu laki ei siis näyttäisi mahdollistavan sitä, että edelleen lähettäjä voisi lisensoida koko Yle Areenan. Yle Areena sisältää materiaalia, joka ei ole alkuperäisen lähetysten oheismateriaalia, koska materiaalilla ei ole lakiehdotuksessa edellytettyä selkeää ja toissijaista suhdetta Ylen tv- ja

radiokanaviin. Yle Areenasta vain osa on direktiivissä tarkoitettua oheispalvelua. Osa Areenan sisällöistä liittyy lähetystoimintaan viiveellä, mikä voi vaihdella päivistä kuukausiin ja osa sisällöistä on julkaistu kanavalla vuosia tai vuosikymmeniä aiemmin. Merkittävään osaan Areenaa Ylellä on kaikki oikeudet, joten sisällöt eivät ole tarjolla määräajan vaan toistaiseksi ilman ajallista rajoitusta.

Yle kehittää Yle Areenan käyttöliittymää ja päätelaitesovelluksia siten että Areena on suunniteltu käytettäväksi kokonaisuutena. Se että Areena on suunniteltu käytettäväksi kokonaisuutena ilmenee muun muassa Areenan sisäisinä linkityksinä ja käyttäjille tarjottavina suosituksina. Kehitystyössä huomioidaan myös saavutettavuusvaatimukset. Ylen kanta on, että verkkolähetysdirektiivin implementointi ehdotetulla tavalla ei ole mahdollista.

Hallituksen esityksen mukaan Yle voisi kieltää Yle Areenan edelleen lähettämisen Suomessa, koska Yle on hankkinut oikeudet Suomen alueelle. Yle tulee kieltämään Yle Areenan osien saattamisen tarjolle direktiivin tarkoittamana oheispalveluna.

Lakiehdotuksen mukainen mahdollisuus Yle Areenan oheispalveluosan edelleen lähettämiseen kattaisi Yle Areenasta vain osan. Yle itse lähettää Areenan alkuperäisenä lähetysnä avoimessa internetissä, mikä tarkoittaa että Areena on käytettävissä kaikissa internetliittymissä ja lähes kaikilla päätelaitteilla. Tämän vuoksi Yle Areenan edelleen lähettäminen lakiehdotuksessa määriteltynä oheispalveluna ei ole tarpeen Suomen rajojen sisäpuolella.

Tv- ja radiokanavien edelleen lähettämiseen tarvittavien lupien hankkiminen kollektiivisen lisensioinnin kautta on oikea ratkaisu. Kuten luonnoksessa on kuvattu, edelleen lähettämiseen tarvittavien lupien hankkiminen yksilöllisillä sopimuksilla ei ole käytännössä mahdollista. Kun edelleen lähettäminen on edelleen lähettäjän omaa liiketoimintaa, niin edelleen lähettämistä harjoittavan yrityksen tulee itse hankkia tarvittavat luvat ja kantaa niistä syntyvät kustannukset. Kun ajatellaan Ylen tv-kanavien edelleen lähettämistä Suomessa, niin edelleen lähettämistä saattavat päättää harjoittaa monet eri yritykset ja useissa eri muodoissa ja verkoissa. Yleisradiolle ei olisi käytännössä mahdollista hankkia lupia kaikkiin mahdollisiin erilaisiin tv-kanavien edelleen lähettämisen tilanteisiin. Jos Yle hankkisi luvat vain joidenkin yritysten harjoittamaan edelleen lähettämiseen, niin Ylen tähän käyttämää verorahoitusta arvioitaisiin EU:n valtioneuvoston mukaisena markkinoita vääristävänä kiellettyinä valtioneuvoston.

8.1. Tekijän korvausoikeus ja korvausten kohtuullistaminen

Esitys sisältää muutoksia tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden aseman parantamiseksi hyödyntämissopimuksissa. DSM-direktiivin 18 artiklassa säädetään yleisestä periaatteesta, jonka mukaan tekijä tai esittävä taiteilija on oikeutettu asianmukaiseen korvaukseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä, ja 20 artiklassa korvausta koskevan sopimusehdon sovittelusta muuttuneista olosuhteista johtuen. Voimassa olevan tekijänoikeuslain 29 §:ssä säädetään (direktiiviä laajemmin) kohtuuttoman sopimusehdon sovittelusta, ja pykälän perusteella on mahdollista kohtuullistaa niin alun

perin kohtuutonta sopimusehtoa kuin reagoida muuttuneista olosuhteista johtuvaan kohtuullistamistarpeeseen. Näin ollen ehdotetaan vain huomioon otettavien kriteerien laajentamista vastaamaan paremmin direktiivissä lueteltuja arviointikriteerejä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ylessä kaupallinen hyödyntäminen tarkoittaa sitä, että ohjelmaa myydään Ylen ulkopuolelle hyödynnettäväksi. Myynnin yhteydessä pääosin tilitetään rojalteja tuotantoyhtiölle tai tekijöille (oma tuotanto).

Lainsäädännössä ei tulisi ottaa yleisellä tasolla kantaa tietyn korvauslajin, kuten kertakorvauksien, kohtuullisuuteen, vaan lähtökohdan tulee olla sopimusvapaudessa.

Esityksessä jää tulkinnanvaraiseksi, onko tarkoituksena rajata kohtuullistamisen ulkopuolelle palkkana saadut korvaukset. Asia on selvennettävä hallituksen esityksessä (HE-luonnos s. 91).

8.2. Tekijän oikeus selvitykseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä

Ehdotetun tekijänoikeuslain 30 §:n tarkoituksena on turvata tekijälle mahdollisuus saada tietoa teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä. Kysymys on uudesta, pakottavasta säännöksestä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ylen tapauksessa kaupallisesta hyödyntämisestä on kyse, kun ohjelmaa myydään kolmannelle.

Yle kannattaa HE-luonnoksen sääntelymallia, jossa teosten käytöstä ei tarvitse raportoida tekijöille, joiden panos on "niin vähäinen, ettei ole tarkoituksenmukaista tai edes mahdollista antaa kullekin tekijälle yksityiskohtaista tietoa teoksen käytöstä" (s. 92). Tämä vähentää käyttäjien kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

Teosten hyödyntämistavat ja niistä saatavat korvaukset ovat lähtökohtaisesti lisenssinsaajalle liikesalaisuuksia, joiden korkea suoja on turvattava. Esityksen perusteluja tulee täsmentää. Ensinnäkin tekijälle teosten kaupallisesta käytöstä raportoitava tieto on lähtökohtaisesti liikesalaisuutta ellei lisenssinsaajan tai alilisenssinsaaja ole tietojia itse saattanut julkiseksi. Perusteluissa tulee selkeämmin tuoda esille, että selvityksen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä

antaa ensisijaisesti lisenssinsaaja. Vain siinä tapauksessa, että selvitystä ei jostakin syystä olisi saatavilla lisenssinsaajalta, tekijä voisi kääntyä alilicenssinsaajan puoleen. Tällöin kaikkien tekijöiden ja teoksessa esiintyvien taiteilijoiden tulisi esittää pyyntönsä yhtäaikaan. Tämä sen vuoksi, että alilicenssinsaaja ei ole ollut osapuolena tekijöiden ja lisenssinsaajan välisessä sopimussuhteessa. Useat yksittäisiltä tekijöiltä ja esittävilta taiteilijoilta eri aikoihin ja eri laajuisina tulevat pyynnöt asettaisivat alilicenssinsaajan kohtuuttomien hallinnollisten haasteiden ja kustannusten eteen, varsinkin tässä tilanteessa kun alakohtaisia käytännesääntöjä ei välttämättä vielä ole olemassa.

8.3. Tekijän oikeus perua oikeudenluovutus

Ehdotetussa 31 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeudenluovutus, mikäli teosta ei ole hyödynnetty laissa säädettyssä ajassa. Kysymys on pakottavasta säännöksestä, mistä johtuen nykyiset tahdonvaltaiset, teostyyppikohtaiset säännökset poistettaisiin tekijänoikeuslaista. Ainoana poikkeuksena olisivat elokuvateoksia koskevat säännökset, jotka säilyisivät ennallaan, mutta muuttuisivat pakottaviksi. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Vastustamme peruutusoikeuden laajennusta. Voimassa oleva laki koskee tilanteita, joissa on luovutettu oikeus julkiseen esittämiseen. Elokuvateosta koskevan sopimuksen purkamisesta on säädetty 40 §:ssä. HE-luonnoksen 31 §:n mukaisesti tekijän peruutusoikeus ja oikeus rinnakkaiseen hyödyntämiseen laajenee huomattavasti.

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeuden luovutus silloin, kun teosta ei ole lainkaan hyödynnetty. Kun kyse on teoksesta, joka luodaan täytettäessä työ- tai virkasuhteesta johtuvia työtehtäviä, olisi peruuttamisoikeus osittainen siten, että työnantajalle jäisi aina ei-yksinomainen oikeus hyödyntää teosta. Direktiivin liikkumavaraa tulee hyödyntää siten, että peruuttamisoikeutta ei olisi lainkaan, kun kyse on työsuhteessa luoduista teoksista.

Työsuhteessa syntyvien tekijänoikeuksien siirtyminen työnantajalle perustuu vuosikymmenien saatossa eri aloilla syntyneisiin käytäntöihin. Työsuhteessa luotujen teosten käyttöoikeuksien siirtymistä, peruuttamista ja rinnakkaista käyttöä koskevat kysymykset tulisi valmistella ja käsitellä kokonaisuutena. Tällöin on suoritettava vahvaa punnintaa lojaliteetin, kilpailukiellon ja liikesalaisuuksien suojan välillä. Nyt tehdyssä pistemäisessä ratkaisussa ei ole arvioitu työsuhteessa luotuihin teoksiin liittyviä kysymyksiä kokonaisuuksina. Työsuhteissa syntyy enenevässä määrin suojattua materiaalia näin ollen kysymys ei rajoitu yksinomaan perinteisille luoville aloille.

Työnantajalla on oikeus eri syistä päättää julkaistaanko teos. Julkaisustrategia on julkaisijan päätettävissä eikä sitä voi siirtää yksittäiselle työntekijälle edes ajankulumisella.

Työsuhteessa luodut teokset ovat usein myös yhteisteoksia.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan (s. 93): "Työ- tai virkasuhteessa aikaansaadun teoksen luomisen lähtökohdat ja olosuhteet poikkeavat itsenäisesti luotujen teosten olosuhteista. Teoksen luominen tapahtuu työnantajan johdon ja valvonnan alaisena sekä työtehtävien puitteissa. Työnantajalla on määräysvaltaa teoksen sisällön, muodon ja muiden ominaisuuksien osalta. Yleensä työnantaja tekee ratkaisun myös siitä, milloin tai missä yhteydessä teos julkistetaan tai julkaistaan. Työ tehdään työnantajan lukuun, ja työnantaja kantaa toiminnan taloudelliset ja muut riskit."

Teos on myös yleensä luotu käytettäväksi työnantajan brändin alla ja sen irrottaminen tästä yhteydestä voi aiheuttaa haittaa työnantajalle.

Elokuvatuotannot eivät ole ainoita kokonaisuuksia, jotka edellyttävät monien tekijöiden osallistumista. Myös ainakin audiotuotantoihin liittyy samankaltaisia kysymyksiä.

Peruutusoikeuden ei tule koskea teoksen yksittäisiä versioita, vaan ne muodostavat kokonaisuutena yhden teoksen. Tämä on tärkeä huomio.

Mikäli HE jää tähän muotoon, on syytä erikseen säätää, että työntekijän rinnakkainen oikeus on vain harvoin mahdollinen, sillä kilpailukiello-, lojaliteettivelvollisuus sekä liikesalaisuudet rajaavat tekijöiden rinnakkaisen oikeuden marginaaliseksi. On myös syytä havaita, että työsopimuslakiin nähden tekijänoikeuslaki on *lex specialis*, jolloin ilman asian toteamista nimenomaisesti, saattaa asia jäädä epäselväksi.

8.4. Kustannussopimuksia koskevasta erityissäätelystä

Ehdotetussa 35 – 37 §:ssä säädettäisiin kustannussopimuksista. Säännöksiä on muutettu tavoitteena modernisoida voimassa olevia kustannussopimukseen liittyviä säännöksiä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.5. Tekijän oikeus rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli

Ehdotetussa 38 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.6. Esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tekijänoikeuslain 45 §:ää siten, että kuvataallenteelle tallennetun esityksen tekijänoikeudellinen suoja laajenisi vastaamaan lähtökohtaisesti äänitallenteelle tallennetun esityksen oikeuksia. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Vaikutusarviointien puuttuminen vaikeuttaa kannanottoa.

8.7. Tekijänoikeuksista vapaista (public domain) teoksista otetut valokuvat (TekL 49 a §, DSM-direktiivin 14 artikla)

Valokuvaajan lähioikeutta ehdotetaan kavennettavaksi siten, että valokuva teoksesta, jonka suoja-aika on päättynyt, ei tulisi valokuvaajan lähioikeussuojan piiriin. Tavoitteena on varmistaa, että toisella suojamuodolla ei voida estää tekijänoikeudesta vapaiden (public domain) teosten käyttämistä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

9.1. "Lyhyet otteet"

DSM-direktiivin 15 artiklan mukaisesta lehtikustantajan lähioikeudesta säädettäisiin tekijänoikeuslain 50 §:ssä. Uudella lähioikeudella suojattaisiin lehtikustantajan oikeutta määrätä lehtijulkaisun saattamisesta yleisön saataviin tietoverkoissa tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajan toimesta. Direktiivissä suojan kohde jää jokseenkin avoimeksi, ja suojan kohde on rekonstruoitu siten, että se mahdollisimman hyvin kattaisi sellaiset käyttömuodot (käyttö uutisseuranta- ja uutiskoostepalveluissa), joita direktiivissä on tavoiteltu. Eräänä haasteena on kysymys siitä, miten tulisi suhtautua direktiivin säännökseen, jonka mukaan suojan piiriin eivät kuulu "erittäin lyhyet otteet tai yksittäiset sanat". Direktiivissä ei määritellä tarkkaa rajaa sille, minkälaiset otteet ovat sallittuja, eikä sellaista aseteta myöskään 50 §:ssä. Sen sijaan säännöksessä lähtökohtana on, että myös epäolennaisten otteiden toistuva käyttö voi loukata tekijänoikeutta, ja sen perusteella on ehdotettu sanamuotoa, joka vastaa nykyistä tietokantasuojaa (tietokantadirektiivissä on vastaavanlainen konstruktio, eli myös tietokannan epäolennaisten osien toistuva käyttö voi kuulua yksinoikeuden piiriin). Valmistelun aikana työpajoissa toivottiin, että ainakin otsikko olisi laissa säädetty "vapaaksi". Jos pidätte tarpeellisena, että laissa säädetään tietty sana- tai merkkimäärä, jonka käyttö olisi aina sallittua, niin minkä pituinen sana- tai merkkimäärän tulisi olla? Miten vastaavasti määriteltäisiin muiden suojan kohteiden (esim. valokuva tai audiovisuaalinen aineisto) osalta sallitun käytön määrä?

Lähioikeussuojan ulkopuolelle jäävien tarkkojen sana- tai merkkirajojen säätäminen ei ole tarkoituksenmukaista. Toiminnan sallittavuutta arvioidessa yksittäisen otteen laajuuden sijaan ratkaisevaa on, kuinka toistuvaa, systemaattista ja sisällöllisesti laajamittaista tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajan toteuttama käyttö kokonaisuutena arvioiden on ollut.

9.2. Lehden toisintaminen toisessa sanoma- tai aikakauslehdessä (voimassa oleva TekL 23 §)

Valmistelussa on arvioitu, että voimassa olevan TekL 23 §:n säilyttäminen ei ole mahdollista, sillä siinä on olennaisesti kysymys sanoma- tai aikakauslehden kilpailijan (toisen sanoma- tai aikakauslehden taholta, joka on samalla myös tietoyhteiskunnan palvelu) oikeudesta toisintaa sanoma- tai aikakauslehdessä julkaistu artikkeli, joka lienee lähtökohtaisesti laajempi kuin ”erittäin lyhyt ote tai yksittäiset sanat”. Yhdyttekö tähän arvioon? Jos ette, millä perustein tulisi katsoa, että kilpaileva sanoma- tai aikakauslehti ei käytä hyväkseen sanoma- tai aikakauslehden tekemiä investointeja sisällöntuotantoon, jonka johdosta uutisartikkelin toisintaminen olisi sallittua suoraan lain nojalla, kun sen sijaan vastaavan pituisen otteen käyttäminen esimerkiksi uutiskooste- tai uutisseurantapalvelussa olisi kiellettyä?

-

9.3. Internetin hakupalvelut

Direktiivin 15 artiklassa tai sen esitöissä ei ole mainintaa siitä, että sanoma- ja aikakauslehden lähioikeudella olisi vaikutusta internetin hakupalveluihin (esim. Google hakupalvelu, Bing, Ecosia ym). Lähtökohtaisesti voidaan katsoa, että direktiivillä ei ole tarkoitettu olevan vaikutusta hakupalveluiden toimintaan ja että direktiivissä olevaa viittausta siihen, että linkittäminen ei kuulu yksinoikeuden piiriin, voidaan tulkita samansuuntaisesti. Toisaalta direktiivissä ei nimenomaisesti myöskään suljeta pois tämänkaltaisia tietoyhteiskuntapalveluiden tarjoajia yksinoikeuden soveltamisalasta. Onko sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuojan yhteydessä tarpeen ottaa kantaa hakupalveluiden toimintaan? Jos on, miten asiaan tulisi ottaa kantaa esityksessä?

Hallituksen esityksen perusteluissa tulee selvyiden vuoksi todeta, että lehtikustantajan lähioikeussuoja voi kohdistua myös hakupalvelutoimintaan, mikäli suojan piirissä oleva sisältöä käytetään hakupalveluissa tavalla, joka kuuluu suojan piiriin. Internetin hakupalveluiden jättäminen kategorisesti suojan ulkopuolelle ja samalla täytäntöönpanon ulottumattomiin ei ole perusteltua.

9.4. Tekijöiden osuus lehtikustantajan saamista korvauksista

Ehdotuksen (ja DSM-direktiivin) mukaan tekijällä on oikeus asianmukaiseen osuuteen lehtikustantajan saamista korvauksesta. Tulisiko tekijöiden osuutta määritellä tarkemmin laissa? Jos katsotte, että tekijöiden osuus korvauksesta tulee määritellä, tulisiko sen olla prosenttiosuus vai jotain muuta? Minkä suuruinen osuus?

-

9.5. Tarve sopimuslisenssisäännökselle tekijöiden korvausosuuden hoitamiseksi

Sanoma- ja aikakauslehdet sisältävät suuren määrän eri aineistoja. Jotta lehtikustantajat välttyisivät neuvottelemasta kunkin tekijänoikeuden haltijan kanssa erikseen asianmukaisista korvauksista, voi olla molemmille osapuolille helpompaa, että asia hoidettaisiin sopimuslisenssisäännöksellä joka mahdollistaisi sen, että lehtikustantaja voisi neuvotella yhteishallinnointiorganisaation kanssa keskitetysti korvausosuudesta ja korvaukset tilitettäisiin organisaation kautta tekijänoikeuden haltijoille. Pitäisikö lakiehdotukseen lisätä asiaa koskeva sopimuslisenssisäännös? Voitte halutessanne perustella kantaanne lyhyesti vastauksenne yhteydessä.

-

Jos yllä oleva vastauskenttä loppui kesken, voitte jatkaa tässä.

-

9.6. Sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuoja - arvio ehdotetusta TekL 50 §:stä kokonaisuudessaan

Arvioikaa nyt ratkaisua kokonaisuudessaan. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja tai muutosehdotuksia

-

10.1. Onko ratkaisussa riittävästi huomioitu eri perusoikeuksien välistä tasapainoa?

Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien vastuusta säädettäisiin tekijänoikeuslain uudessa 6 a luvussa. Sen mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, joka aiheutuu siitä, että sisällön tuottaja (direktiivissä käytetään ilmaisua ”käyttäjä”) on tallentanut palveluun aineistoa, joka loukkaa tekijänoikeutta. Palvelun tarjoaja ei kuitenkaan olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, jos palvelun tarjoaja on ryhtynyt asianmukaisiin ja oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi tekijältä tai estänyt tekijän tai tämän puolesta toimivan pyynnöstä pääsyn tekijänoikeutta loukkaavaan aineistoon. Direktiivin mukaisilla säännöksillä vahvistetaan tekijänoikeuden toimeenpanoa verkkosisällönjakopalveluissa ja tekijän mahdollisuutta määrätä teoksestaan. Direktiivin vaatimusten mukaisesti säädettäisiin siitä, miten tulisi välttää sitä, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, sekä keinoista, joilla direktiivin vaatimusten mukaisesti parannetaan sisällön tuottajien oikeusturvaa. Direktiivin sääntely on hyvin perusoikeusherkkää ja direktiivin toimeenpanossa on otettava huomioon tekijöiden omistusoikeus, palvelun tarjoajien elinkeinovapaus ja sisällön tuottajien sananvapaus. Direktiivin toimeenpanossa on pyritty perusoikeusmyönteiseen ja eri perusoikeuksien välistä tasapainoa huomioivaan täytäntöönpanoon. Onko tässä tavoitteessa onnistuttu yleisellä tasolla? Ellei, millä perusteella katsotte, että ehdotettu sääntely on perusoikeuksien vastainen?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella tarkemmin. Perustelkaa mielellään viittaamalla siihen perustuslakivaliokunnan, EU-tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuun, johon tukeudutte. Kertokaa myös, miten esitystä tulee mielestänne korjata, ja perustelkaa muutosehdotukset perusoikeuksien toteutumisen kannalta.

10.2. Sananvapautta koskevien tekijänoikeuden rajoitusten vahvistaminen (uusi TekL 23 §)

Ehdotetussa uudessa 23 §:ssä säädettäisiin oikeudesta käyttää teosta toisessa teoksessa, eli tarkemmin sanottuna mahdollisuudesta käyttää teosta karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa sekä teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sananvapauden toteutumisen kannalta parodiasäännöksen ottaminen tekijänoikeuslakiin selkeyttää nykytilannetta. Voimassaolevan lain tulkinnassa parodian tekeminen on oikeutettu itsenäistä muunnelmaa koskevan säännöksen nojalla. Ratkaisu ei kuitenkaan ole looginen, koska parodia yleensä edellyttää sitä, että parodian kohde on selvästi tunnistettavissa uudessa asiayhteydessä. On myös tärkeää, että säännöstä ei ole rajattu teoslajien tai palveluntarjoajan osalta, vaan se kattaa kaikki teoslajit ja palvelut. Nimenomaisen parodiasäännöksen säätäminen on tärkeää myös sananvapauden näkökulmasta. Se tukee tiedotusvälineiden ja kansalaisten mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia yhteiskunnallisia tapahtumia. Säännös mahdollistaa aiempaa paremmin esimerkiksi poliittisen satiirin tekemisen.

Ehdotamme, että toiseen momenttiin lisätään edellykseksi toisarvoisen merkityksen lisäksi hyvän tavan mukaisuus. Sisällyttäminen toiseen teokseen olisi näin ollen sallittu edellyttäen, että sisällyttämisellä on toisarvoinen merkitys ja että sisällyttäminen on hyvän tavan mukaista.

10.3. Pykäläkohtaiset huomiot uudesta 6a luvusta

a. TekL 55 a §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

b. Ehdotetussa 55 b §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan tiedonantovelvoitteesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

c. Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta estää yleisön pääsy aineistoon. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

d. Ehdotetussa 55 d §:ssä säädettäisiin kiellosta esittää perusteettomia poistovaatimuksia. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

e. Ehdotetussa 55 e §:ssä säädettäisiin sisällön tuottajalle annettavasta ilmoituksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

f. Ehdotetussa 55 f §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

g. Ehdotetussa 55 g §:ssä säädettäisiin palauttamispyyntöä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

h. Ehdotetussa 55 h §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnasta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

i. Ehdotetussa 55 i §:ssä säädettäisiin asian käsittelystä tekijänoikeusriitalautakunnassa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

j. Ehdotetussa 55 j §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisujen julkisuudesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

k. Ehdotetussa 55 k §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

l. Ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

m. Ehdotetussa 55 m §:ssä säädettäisiin riitojen käsittelyä koskevista sopimusehdoista. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

11.1. Neuvottelumekanismi (13 artikla)

DSM-direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada apua puolueettomalta elimeltä tai sovittelijalta sopimusneuvotteluissa audiovisuaalisten teosten saattamiseksi yleisön saataviin tilausvideopalveluissa. Valmistelussa on arvioitu, että lainsäädäntömme ei aseta esteitä sille, että osapuolet, joilla on lisensiointiin liittyviä vaikeuksia, voivat saada apua sopimukseen pääsemiseksi, esimerkiksi sovittelijoilta asianajajaliiton kautta tai Keskuskauppakamarin sovittelijoilta? Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

-

11.2. Kustantajan oikeus hyvityksiin (16 artikla)

DSM-direktiivin 16 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kustantajalla on oikeus osuuteen siirrettyjen oikeuksien nojalla maksetuista hyvityksistä. Tekijänoikeuslain 19 §:n mukaan tekijä ei voi luovuttaa toiselle oikeuttaan lainauskorvaukseen, eikä oikeus lainauskorvaukseen siirry kustantajalle kustannussopimuksen nojalla. Vastaavasti tekijänoikeuslain 26 a §:ssä säädettyä hyvitystä yksityisestä kopioinnista maksetaan vain alkuperäisille oikeudenhaltijoille, eikä hyvitykseen ole subjektiivista oikeutta. Valokopiointia koskevan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla kerättävät korvaukset maksetaan käytännössä yhteishallinnointiorganisaation tilityssäntöjen perusteella, mikä mahdollistaa myös korvausten maksamisen kustantajille. Valmistelussa nykytilannetta ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

11.3. Vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely (DSM-direktiivin 21 artikla)

DSM-direktiivin vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevan 21 artiklan osalta ei ehdoteta muutoksia voimassaolevaan tekijänoikeussäätelyyn. Valmistelussa on katsottu, että nykyinen lainsäädäntö ei aseta esteitä vapaaehtoisten vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käytölle ja sille, että tekijä tai esittävä taiteilija voisi valtuuttaa esimerkiksi tekijöitä tai esittäviä taiteilijoita edustavan organisaation toimimaan puolestaan myös vapaaehtoisessa vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, kuten välimiesmenettelyssä tai sovittelussa. Yhdyttekö tähän näkemykseen? Jos ette, miksi?

12.1. Kuvailu tekijänoikeusjärjestelmän yleisestä merkityksestä

Esityksen vaikutusarvioinnissa (luku 4.2.) on kuvailtu tekijänoikeusjärjestelmän merkitystä yleisesti. Kuvailuun ei ole lisätty sellaista taustatietoa, joka ilmenee jo HE-luonnoksen 1 ja 2 luvusta, joissa kuvaillaan direktiivien sisältöä ja kansallista sääntelytarvetta. Kuvailuun on sisällytetty tekijänoikeusjärjestelmän kansantaloudellista merkitystä, tekijänoikeuden merkitystä luovien alojen ammattilaisten ja luovien alojen yritysten kannalta, sekä laajemmin osana yhteiskunnan tiedonvälitystä ja innovaatioiden edistämistä. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

12.2. Ehdotusten vaikutukset asiaryhmittäin

a. Tekijänoikeuden rajoituksia ja sopimuslisenssiä koskevat ehdotukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Tekijänoikeuslain 14 §:n 3 momentin mukaan ylioppilastutkintoon kuuluvaan tai muuhun vastaavaan kokeeseen saadaan ottaa osia julkistetusta teoksesta tai, jos teos ei ole laaja, koko teos. HE-luonnoksessa todetaan sivulla 14, että esimerkiksi ylioppilaskokeen käyttäminen kokeeseen harjoittelemiseksi ei ole yhteishallinnointiorganisaatioiden tulkinnan mukaan katsottu kuuluvan tekijänoikeuden rajoituksen piiriin, minkä takia siitä on ollut tarve sopia erikseen. HE-luonnoksesta ei käy selville, mitä tällä kommentilla tavoitellaan. Tekijänoikeusneuvosto on kuitenkin lausunut (TN 2020/4), että tekijänoikeuslain 9 §:n 1 momentin mukaisesti tekijänoikeutta ei ole viranomaisen tai muun julkisen toimielimen päätöksiin ja lausumiin. Ylioppilastutkintolautakuntaa oli pidettävä pykälässä tarkoitettuna viranomaisena ja koekysymyksiä sen kirjallisina lausumina. Tekijänoikeuslain

25 d §:n 4 momentin nojalla on mahdollista toisintaa ylioppilastutkintokokeita ja niihin liitetyjä teoksia myös koetilaisuuden ulkopuolella.

b. Sopimusehtojen sääntelyyn (tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden asema sopimussuhteissa) liittyvien muutosten vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

c. Tekijänoikeuden lähioikeuksiin ehdotettujen muutosten pääasialliset vaikutukset (esittävien taiteilijoiden suojan laajentaminen, lehtikustantajan lähioikeus). Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

d. Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuuta koskevan sääntelyn vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

13. Kysymyksiä perusoikeusarvioinnista

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämisyjärjestyksen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

-

14. Muut yksityiskohdat, joista haluatte lausua

Onko esityksessä muita yksityiskohtia, joita haluatte kommentoida, kuten siirtymäsäännökset, lakien voimaantulo, lain seuranta ja toimeenpano tai jotain muuta vastaavaa?

-

Yhteenvedo keskeisistä huomioista

Tässä voitte halutessanne esittää lyhyen yhteenvedon lausuntonne keskeisistä huomioista ja kannanotoista.

Alkuperäinen lähetys 25 f §

25 f §:n 4 momentti tulee muuttaa täysin teknologianeutraaliksi siten että lähettäjäryityksen alkuperäiset lähetykset voivat tapahtua millä tahansa teknologialla. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavalla sanamuodolla: "Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan lähettäjäryityksen kaikkiin samanaikaisiin lähetyksiin eri verkoissa sekä teoksen saattamiseen yleisön saataviin lähettäjäryityksen oheispalvelussa".

Edelleen lähettäminen 25 h §

Lähettäjäyritysten verkko-oheispalveluiden saattaminen yleisön vastaanotettavaksi ehdotetulla tavalla ei ole mahdollista. Yle Areenan osia ei voi saattaa yleisön vastaanotettavaksi irrallaan Yle Areenan käyttöliittymästä. On tärkeää, että lähettäjäyritys voi estää sisältöjensä edelleen lähettämisen esimerkiksi sille maantieteelliselle alueelle tai muulla tavoin määritellylle yleisön joukolle, jolle se on itse hankkinut lähetysoikeuksia.

Tekijän oikeus perua oikeudenluovutus 31 §

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeuden luovutus silloin, kun teosta ei ole lainkaan hyödynnetty. Kun kyse on teoksesta, joka luodaan täytettäessä työ- tai virkasuhteesta johtuvia työtehtäviä, olisi peruuttamisoikeus osittainen siten, että työnantajalle jäisi aina yksinomainen oikeus hyödyntää teosta. Tämä on merkittävä muutos nykytilaan. Direktiivin liikkumavaraa tulee hyödyntää siten, että peruuttamisoikeutta ei olisi lainkaan, kun kyse on työsuhteessa luoduista teoksista.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen ja kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttö 16–16 j §

Lakiehdotuksessa 16–16 j §:n organisatorinen soveltamisala on vaikeaselkoinen ja osittain ristiriitainen DSM-direktiivin kanssa. Lakiin tulisi ottaa direktiivin tarkoittama kulttuuriperintölaitoksen määritelmä. Direktiivin 13. johdantolauseen mukaan “Kulttuuriperintölaitosten olisi ymmärrettävä kattavan yleisölle avoimet kirjastot ja museot riippumatta siitä, minkä tyyppisiä teoksia tai muuta suojattua aineistoa niillä on pysyvissä kokoelmissaan, sekä arkistot ja elokuva- tai äänitearkistot. Niihin olisi katsottava kuuluvan muiden muassa kansalliskirjastot ja kansallisarkistot sekä, siltä osin kuin kyse on niiden arkistoista ja yleisölle avoimista kirjastoista, oppilaitokset, tutkimusorganisaatiot ja julkisen sektorin yleisradio-organisaatiot.”

Kulttuuriperintölaitoksen määritelmä voidaan tuoda 16 §:ään seuraavasti “Kulttuuriperintölaitoksella tarkoitetaan tässä laissa arkistoa, yleisölle avointa kirjastoa tai museota, Kansallista audiovisuaalista instituuttia sekä Yleisradio Oy:tä”. Toissijaisesti Yle tulee rinnastaa 16 c §:ssä mainittuun Kansalliseen audiovisuaaliseen instituuttiin.

Sopimuslisenssijärjestelmä 26 §

Suomessakin on harkittu yleisen sopimuslisenssijärjestelmän kehittämistä. Nyt luonnosvaiheessa olevassa ehdotuksessa kansalliseksi aineettomien oikeuksien strategiaksi lähdetään siitä, että Suomessa on toimiva ja kilpailukykyinen IPR-järjestelmä. Toimiva IPR-strategia lähtee siitä, että lainsäädäntö on joustavaa ja tukee uusia toimintamalleja. Yleinen sopimuslisenssijärjestelmä olisi oivallinen mekanismi mahdollistaa uusia toimintamalleja ja palvelumekanismeja.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että direktiivi ei kategorisesti sulje pois mahdollisuutta käyttää yleistä sopimuslisenssijärjestelmää. HE-luonnoksen mukaan ainakin Tanskan mallin mukainen järjestelmä voisi olla direktiivin mukainen ja mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa Suomessakin toteuttamiskelpoinen ratkaisu.

Toivomme Ylessä, että Suomeen saataisiin yleinen sopimuslisenssisäännös. Uusista palveluista sopimiseksi ei tarvitsisi säätää kyseiseen käyttötilanteeseen rajattua erityistä sopimuslisenssisäännöstä. Oikeuksista olisi tällöin mahdollista sopia nopeasti, kun sopimiseen tarvittavat rakenteet olisivat laissa valmiina. Oikeudenhaltijat saisivat korvaukseen, joka jäisi puuttumaan, jos palvelu käynnistyisi myöhemmin tai jäisi kokonaan uupumaan. Yleisellä sopimuslisenssillä olisi koko luovan alan liiketoimintaa tukeva funktio. Sen avulla saataisiin lisää palveluja, rahavirtoja ja työpaikkoja.

Dahlström Anniina
Yleisradio